

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3101/2021
27.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Наташа Мијаљевић, адвокат из ..., против туженог Друштва за производњу, трговину, туризам, угоститељство, саобраћај и услуге „Cvetex“ доо, Сопот, чији је пуномоћник Божидар Лековић, адвокат из ..., ради поништаја решења, враћања на рад и исплату, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3176/20 од 05.07.2021. године, у седници одржаној дана 27.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3176/20 од 05.07.2021. године

Образложење

Пресудом Основног суда у Краљеву, Судска јединица у Врњачкој Бањи П1 182/20 од 16.07.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље па је поништено као незаконито решење директора туженог број ... од 26.12.2017. године, којим је тужилји отказан уговор о раду. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљу врати на рад и распореди на радно место које одговара степену и врсти њене стручне спреме, као и да тужилји исплати све зараде од дана када јој је отказан уговор о раду, односно од 28.12.2017. године до дана враћања на рад, као да је радила, са законском затезном каматом од 28.12.2017. године, до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова парничног поступка плати тужилји износ од 218.250,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке о трошковима, па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3176/20 од 05.07.2021. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, па је поништено као незаконито решење директора туженог број ... од 26.12.2017. године, којим је тужилји отказан уговор о раду и обавезан тужени да тужиљу врати на рад и распореди на радно место које одговара степену и врсти њене стручне спреме, као и да тужилји исплати све зараде од 28.12.2017. године, као дана када јој је отказан уговор о раду, па до дана враћања на рад, са законском

затезном каматом која на сваки месечни износ зараде тече од 11-тог у месецу за претходни месец па до коначне исплате, док је у односу на разлику од досуђене законске затезне камате па до тражене законске затезне камате – почев од 28.12.2017. године па до исплате, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужили на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 219.750,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке о трошковима па до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводима ревизије туженог којима се указује да другостепена пресуда нема разлоге о битним чињеницама и има недостатке због којих се не може испитати указује се на битну повреду одредаба поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП која није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП. Није основан ни ревизијски навод да је доношењем побијане пресуде учињена битна повреда из члана 374. став 1. ЗПП, јер није дошло до погрешне примене или пропуста у примени одредаба Закона о парничном поступку на коју се у ревизији посебно указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је код туженог засновала радни однос на неодређено време почев од 01.03.2017. године, закључењем уговора о раду број .../... од 28.02.2017. године, ради обављања послова радног места шивача у организационој јединици туженог у ... . Тужени је дана 26.12.2017. године спорним решењем отказао тужили уговор о раду број .../... због престанка потребе за њеним радом, тако да јој радни однос престаје 28.12.2017. године. У образложењу оспореног решења тужени је навео да је отказивање поруџбина које су биле дугорочно уговорене у иностранству од стране пословног партнера у ... због неиспуњавања неблагореног испуњавања радних обавеза и задатих норми у погону у ... изазвало затварање дела производног погона и престанак потребе за радом једног броја запослених, па и за радом тужиле. Правилником о раду туженог број 1/2016 од 07.09.2016. године предвиђено је да се може запосленом отказати уговор о раду из разлога који су предвиђени чланом 179. став 5. Закона о раду, а у члану 26. став 1. и 2. прописани су критеријуми ради доношења правилне одлуке о отказивању уговора о раду запосленим извршиоцима за чијим је радом престала потреба и обавеза послодавца да Правилник о систематизацији радних места усклади са насталом потребом за смањењем броја запослених извршилаца. Чланом 27. став 2. овог Правилника, прописано је да се резултати рада – остварени учинак запосленог утврђује на основу образложене оцене и предлога непосредног руководиоца запосленог, а да је послодавац у смислу члана 28. Правилника дужан да у решењу којим се запосленом отказује уговор о раду наведе

разлог престанка потребе за радом запосленог без детаљног образлагања примене критеријума наведени у члану 27.

Тужени је тужиљи пре доношења оспореног решења доставио упозорење о постојању разлога за отказ (без ознаке датума доношења које је тужиља примила дана 16.12.2017. године) у коме је наведено да тужиља већ дужи период, а и након упозорења пословође не остварује потребне резултате рада и да јој се оставља рок од 30 дана да побошља резултате рада на начин одређен писменом. Тужиљин непосредни руководиоца је била ББ, а истој је помагала ВВ које су заједно са ГГ, с обзиром да у погону у ... није било систематизовано радно место ... – ..., вршиле ... рада шивача у наведеном погону и то групно ... рада, а недељу дана пре доношења оспореног решења и лично ..., с тим да није узимано у обзир да ли је радник у току радног времена радио више операција или не. ВВ је упутила директору туженог писмено са обавештењем да у погону у ... седам радника нису остварили предвиђене норме, а међу њима је и тужена.

Правилником о организацији и систематизацији радних места туженог број 1/2017 од 12.06.2017. године утврђене су организационе јединице – целине, између осталих и организациона јединица „ДД“ ... у којој је систематизовано радно место шивача, а које послове треба да обавља 26 извршилаца. Директор туженог је донео одлуку број 3/2017 од 21.12.2017. године којом је одлучио да се смањи број извршилаца радног места шивача у погону ... са дотадашњих 26 на 19.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев. Другостепени суд је након отварања расправе укинуо првостепену пресуду и делимично усвојио тужбени захтев уз закључак да тужени није доказао да је објавио одлуку директора број 3/2017 од 21.12.2017. године којом је смањен број извршилаца радног места шивача, што је био дужан да уради сагласно одредби члана 5. став 2. Правилника о организацији и систематизацији радних места, па је у таквој ситуацији у време доношења оспореног решења остао неизмењен број извршилаца радног места шивача – 26 извршилаца у погону ..., због чега нису били испуњени услови прописани одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду због којих запосленом може да престане радни однос. Оспорено решење није законито ни због тога што тужени није доказао да је поступио у складу са одредбама члана 26. став 1. и члана 27. став 1. и 2. Правилника о раду и пре доношења решења отказа уговора о раду применио критеријуме прописане овим Правилником ради доношења правилне одлуке о отказивању уговора о раду запосленим извршиоцима за чијим је радом престала потреба, а ни да је резултате рада – остварени учинак тужиље, утврдио на основу образложене оцене и предлога непосредног руководиоца тужиље. Такође, оспорено решење не садржи разлоге због којих је тужиљи, која није била једини извршилац послова шивача, престао радни однос, а које поступање је супротно одредби члана 193. став 1. Закона о раду. Како је тужиљи престао радни однос без правног основа, на захтев тужиље и у складу са чланом 191. став 1, 2. и 9. Закона о раду другостепени суд је донео одлуку да се тужиља врати на рад, као и да јој се исплати накнада штете за период у коме није радила, с тим што на досуђени износ накнаде штете тужиља има право на законску затезну камату која тече од 11-тог у месецу за претходни месец па до исплате.

По оцени Врховног касационог суда, становиште другостепеног суда је правилно.

Према члану 179. став 5. тачка 1. Закона о раду запосленом може да престане радни однос ако за то постоје оправдани разлози који се односе на потребе послодавца и то, ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. Чланом 193. став 1. истог закона, прописано је да се запосленом у писменом облику доставља решење о остваривању права, обавеза и одговорности, са образложењем и поуком о правном леку, осим у случају из члана 172. овог закона.

Решење о престанку радног односа тужиље због престанка потребе за њеним радом, да би било законито, мора садржати образложену оцену резултата рада за сваког запосленог са описом сваког од елемената критеријума по предвиђеној процедури. Наиме, када се одређени послови обављају од стране више извршилаца у складу са постојећом систематизацијом, смањење њиховог броја новом систематизацијом и утврђивање вишка запослених, односно одређивање запосленог коме радни однос престаје, мора да буде извршено на основу одређеног критеријума који искључује сваку произвољност, волонтеризам и дискриминацију. За постојање и оправданост овог законског разлога престанка радног односа и отказа уговора о раду запосленом од стране и на иницијативу послодавца мора да постоје стварне и објективне околности, односно послодавац нема дискреционо право да без одређеног критеријума сам одлучи који запослени представљају вишак, већ напротив, одређивање лица која представљају вишак од више извршилаца на истом радном месту, без примене критеријума, такву одлуку чини незаконитом. У конкретном случају, тужени у решењу о отказу уговора о раду није навео који су конкретни разлози због којих је тужиља проглашена вишком, односно који су критеријуми били примењивани при одлучивању ко ће од више запослених на истом радном месту бити проглашен вишком, Тек у ситуацији када би применом критеријума тужени утврдио ко од запослених представља вишак, те да би управо тужиља морала бити оглашена вишком запослених, а тужени не би могао да је распореди на друге одговарајуће послове који одговарају њеној стручној спреми, тужени би могао донети решење о престанку радног односа по овом основу. Другачије поступање, односно отказ без навођења критеријума који су примењени и на основу којих је утврђено ко од више запослених представља вишак, побијано решење отказа уговора о раду чини незаконитим.

Како је у поступку утврђено да је тужиљи престао радни однос без правног основа, правилно је другостепени суд применом члана 191. става 1, 2. и 9. Закона о раду обавезао туженог да тужиљу врати на рад, као и да јој исплати накнаде штете за период у коме није радила.

Врховни касациони суд је ценио и остале наводе ревизије, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде.

Одлука о тужбеном захтеву је донета правилном применом материјалног права, за коју су дати довољни и јасни разлози, који у свему као правилне прихвата и овај

суд. У ревизији се понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а другостепени суд је у образложењу побијане пресуде оценио жалбене наводе туженог који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби. У преосталом делу ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања због чега се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић